

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 2. 7. 2025

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0104/SO/2025

Programová služba: EXPRES

Vysielateľ: D.EXPRES, k.s.

Číslo autorizácie vysielania: AR/22

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 1 zloženom z predsedníčky senátu doc. PhDr. Anikó Dušíkovej, CSc. a členov senátu Ivana Bindasa a PhDr. Marty Danielovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0104/SO/2025 smerujúci voči vysielaniu rozhlasovej programovej služby EXPRES vysielateľa D.EXPRES, k.s. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 16 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 14. 7. 2025

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 2. 7. 2025

Podnet na preverenie č. 0104/SO/2025 zaevidovaný dňa 19. 5. 2025

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: *Braňo Závodský naživo*

Deň a čas vysielania: 28. 4. 2025 12:10 hod.

Programová služba: EXPRES

Vysielateľ: D.EXPRES, k.s.

Číslo autorizácie: AR/22

Dátum: 25. 6. 2025

OBSAH PODNETU:

„Vec: Podnet na preverenie možného porušenia zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách – relácia Braňo Závodský Naživo, Rádio Expres, vysielaná dňa 28. 4. 2025 o 12:10

Vážená Rada pre mediálne služby,

dňa 28. 4. 2025 o 12:10 bola na Rádiu Expres odvysielaná relácia Braňo Závodský Naživo, ktorá sa podľa môjho názoru niesla v duchu jednostrannosti, neobjektívnosti a absencie názorovej plurality, čím mohlo dôjsť k porušeniu § 25 písm. a) a b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

1. Jednostrannosť a tendenčnosť diskusie

V relácii zaznela rozsiahla a opakovaná jednostranná kritika Slovenska, pričom krajina bola vykreslená ako štát v „úpadku vo všetkých oblastiach“, za čo bola výlučne obviňovaná vláda Roberta Fica. Moderátor nekriticky pritakával a sprevádzal tieto výroky neverbálnymi prejavmi (vzdychanie, „ochkanie“), ktoré podporovali dramatický a katastrofický rámec relácie.

Takýto spôsob vedenia diskusie neponúkol žiadnu alternatívnu perspektívu, a hostov názor bol prezentovaný ako všeobecne platná pravda, bez vyváženia alebo oponentúry.

2. Navádzajúce otázky a zosmiešňovanie pozitívnych správ

Moderátor kladie navádzajúce otázky, zabáva sa na vyjadreniach hosta, zvlášť neseriózne a zavádzajúce bolo ich komentovanie hodnotenia ratingovou agentúrou, kde moderátor posmešne zdôrazňuje, že nám ratingová agentúra síce ponechala hodnotenie ale udelila negatívny výhľad a pýta si k tomu stanovisko hosta. Ten vedomí si toho, že negatívny výhľad sa týka externých faktorov, túto skutočnosť zámerne nezmienil, a moderátor to ani nenapravil, čím mohol u poslucháča vytvoriť zavádzajúci obraz o hospodárskej situácii. Tento moment vyvoláva dôvodné podozrenie, že moderátor sa zúčastnil na vedomom manipulovaní faktov o stave verejných financií Slovenska.

3. Zamlčanie kľúčových faktov pri komentovaní podnikateľského prostredia

Ako údajný dôkaz zhoršujúceho sa podnikateľského prostredia bola spomenutá spoločnosť ECCO, ktorá má na Slovensku ukončiť výrobu. Host uviedol ako dôvod domáce byrokratické a hospodárske pomery, no nezmienil reálne príčiny – napríklad: zlé manažérske rozhodnutia na globálnej koncernovej úrovni, pokles dopytu, strata ruského trhu či dôsledky sankcií.

Moderátor tieto dôležité fakty neuviedol ani nedoplnil, čím umožnil ďalšiu manipuláciu verejnej mienky v neprospech domácej hospodárskej politiky.

4. Absencia vyvažovania, pluralitného zastúpenia názorov a objektívneho vedenia diskusie

Relácia neposkytla žiaden priestor na iný názor alebo korekciu jednostranných výrokov. Celé vysielanie prebehlo vo vzájomnej zhode medzi moderátorom a hostom, pričom moderátor neprejavil žiadnu snahu o vyváženie alebo doplnenie diskusie o chýbajúce fakty.

Táto relácia je tak príkladom porušenia zásady objektívnosti, nestrannosti a pluralitného zastúpenia názorov, ako ich vyžaduje zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Záver:

Na základe uvedených skutočností Vás žiadam o preverenie, či v predmetnej relácii Braňo Závodský Naživo nedošlo k porušeniu:

- § 25 písm. a) – povinnosť zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu,
- § 25 písm. b) – povinnosť zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť, oddelenie komentára od správy.

Ak Rada pre mediálne služby nie je v niektorej časti vecne príslušná, žiadam, aby podnet nebol postúpený v celku, ale len vo výlučne etických častiach, v súlade s § 150 ods. 14 zákona č. 264/2022 Z. z.

Ďakujem za pozornosť a vybavenie podnetu.

S úctou, ...“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal voči jednostrannosti a neobjektívnosti programu *Braňo Závodský naživo*, v ktorom mala absentovať názorová pluralita na uvedenú tému konsolidácie verejných financií zo strany vládnej koalície.

Program *Braňo Závodský naživo* sme posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., teda hodnotili sme, či vysielateľ zabezpečil objektivnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. je aktuálna publicistika program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

Namietaný program považujeme v zmysle uvedenej definície za program aktuálnej publicistiky. Predmetom diskusie boli aktuálne vnútropolitické témy, predovšetkým konsolidácia verejných financií zo strany súčasnej vládnej koalície.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Je právom vysielateľa vybrať si tému, jej spracovanie a hostí do diskusie podľa vlastného slobodného uváženia. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vysielanie bolo v súlade so zákonom, v tomto prípade s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Pozvanými hosťom diskusie bol **Ivan Mikloš** – bývalý minister financií a ekonóm.

Hosťom moderátora Braňa Závodského bol slovenský ekonóm a bývalý minister financií Ivan Mikloš. V úvodnej časti programu sa diskutovalo o tom, že Slovenská republika z hľadiska ekonomiky zažíva kľúčové časy. I. Mikloš doplnil, že kľúčové časy zažíva nielen Slovensko, ale aj celý svet (obchodná vojna zo strany USA, rast geopolitického a bezpečnostného napätia), pričom Slovensko dopláca na nerealizované reformy. Podľa neho viacerí nezávislí ekonómovia poukazujú na to, že Slovensko sa dlhé roky prepadá vo viacerých rebríčkoch, pričom za zásadnú príčinu stavu verejných financií nepovažuje vlády, ktoré tu vládli posledných päť rokov, ale najväčšia miera príčin má spočívať v tom, že Slovensko má v poradí štvrtú vládu vedenú stranou Smer-SD, ktorá tu od roku 2006 neuskutočnila zásadnejšie reformy. I. Mikloš poznamenal, že hoci od roku 2006 nie všetky vlády viedol Smer, no vlády, ktoré neriadil R. Fico, napr. vláda Ivety Radičovej a neskôr aj vláda I. Matoviča, E. Hegera či Ľ. Ódora vládli buď krátko alebo vládli v zložitých časoch (finančná kríza, kríza eurozóny, pandémie, vojna na Ukrajine a pod.). Podľa Mikloša gro zodpovednosti za súčasnú ekonomickú situáciu a za úpadok nesú vlády R. Fica, hoci aj I. Matovič riadil koalíciu chaotickým spôsobom a prispel k nárastu deficitu verejných financií. Na druhej strane I. Mikloš za jednu z mála pozitívnych vecí označil novelu zákona o stavebnom poriadku, čím sa zjednodušilo stavebné konanie, čo však považuje len za kvapku v mori, prečo tu investície neboli. Na to sa moderátor dopytoval či je slovenská ekonomika v ohrození, respektíve či Slovensku hrozí scenár, že by nemalo financie na manažovanie a splácanie verejného dlhu, vyplácanie dôchodkov a pod. I. Mikloš sa domnieva, že to nie je vylúčené, avšak ani akútne, hoci v najbližších dvoch rokoch neočakáva zlepšenie, nakoľko ak niekto vládol trikrát zle a štvrtýkrát vládne ešte horšie. Podľa Mikloša je tak podmienkou zmeny práve politická zmena. Následne sa diskusia posunula k téme životnej úrovne obyvateľov Slovenskej republiky. I. Mikloš poukázal na to, že hoci na Slovensku počas vlád R. Fica (2006-2019) stúpala životná úroveň a zvýšil sa aj čistý príjem obyvateľov, tak v pobaltských krajinách v dôsledku reforiem v porovnaní so Slovenskom stúpala životná úroveň dvojnásobne, respektíve krajiny si na základe prebytkových rozpočtov dokázali vytvoriť tzv. vankúš (napr. v porovnaní s Luxemburskom).

Diskusie pokračovala pri otázke konsolidácie a deficitu verejných financií. I. Mikloš poukázal na prognózy Medzinárodného menového fondu a Európskej komisie, ktoré slovenskej ekonomike predpovedajú jednu z najpomalšie rastúcich ekonomík z dôvodu absencie potrebných reforiem. Ďalej moderátor svojimi otázkami usmerňoval diskusiu v rámci témy transakčnej dane. Od svojho hosta

žiadal, či už možno analyzovať dopad transakčnej dane na občanov, podnikateľov a zároveň príjmy štátu, nakoľko vláda očakáva ročné príjmy na úrovni 700 miliónov eur. I. Mikloš označil transakčnú daň za nezmysel, napríklad i v porovnaní s transakčnou daňou v Maďarsku. Ďalej vysvetlil, že transakčná daň ide aj proti zásadným trendom ako je znižovanie kešovej ekonomiky a zväčšovanie online platieb. Za ďalší problém označil to, že transakčná daň likviduje moderné formy obchodu, akým je internetový obchod. Zároveň poukázal na spôsob zníženia výdavkov a skritizoval počet štátnych tajomníkov v porovnaní s vládou Ivety Radičovej, respektíve aj projekt zníženia zamestnanosti vo verejnom sektore o desať percent (projekt ESO), ktoré R. Kaliňák plánoval uskutočniť do roku 2020. Ako ďalší príklad host uviedol digitalizáciu verejného sektora, ktorá neznižila byrokráciu či nezamestnanosť, avšak ani nezlepšila služby pre ľudí, za tým poukázal na minulú racionalizáciu na ministerstve financií, ktorú uskutočnil prostredníctvom personálneho a informačného auditu, ktorého výsledkom bolo zníženie počtu zamestnancov.

Na to sa moderátor opätovne vrátil k otázke transakčnej dane, dopytoval sa či je reálny príjem na úrovni 700 miliónov eur. I. Mikloš sa domnieva, že zrejme nie, nakoľko vláda nepočítala s takým odporom podnikateľov. Bývalý minister financií podotkol, že predmetné opatrenie navyše aj zhorší podnikateľské prostredie či spomalí ekonomický rast. V súvislosti s rozdielnymi vyjadreniami najmä A. Danka a R. Fica moderátor vyzval svojho hosta, či je možné transakčnú daň opraviť, poprípade zrušiť a hľadať financie inde. I. Mikloš sa vyjadril, že možno sa daň upraví pre živnostníkov a malých podnikateľov, čo však môže ešte viac skomplikovať celý systém. Ďalej moderátor upriamil pozornosť na rating medzinárodnej agentúry Standard and Poor's. Podľa moderátora sa premiér aj minister financií pochválili ratingom predmetnej agentúry na úrovni A+, avšak agentúra mala zhoršiť náš celkový výhľad z pozitívneho na negatívny. Svojho hosta sa dopytoval, čo tento výhľad znamená, respektíve či sa vláda môže chváliť dobrým výsledkom. I. Mikloš sa kriticky vyjadril, že Slovensko sa prepadá vo všetkých možných hodnoteniach a čistý príjem domácností rastie dvakrát pomalšie ako v pobaltských krajinách, ktoré nás v uplynulých rokoch predbehli.

Diskusia sa potom posunula k téme investícií. Moderátor otázkami usmerňoval diskusiu v rámci danej témy, pričom sprostredkoval vyjadrenia premiéra, ktorý sa vyjadril, že novým ťahúňom ekonomiky majú byť práve investície. I. Mikloš vyjadril súhlas, že práve investície vytvárajú dlhodobý predpoklad na rast životnej úrovne, avšak Slovensko má aj kvôli spôsobu riadenia krajiny zo strany vlád súčasného premiéra najnižšiu mieru investícií spomedzi okolitých krajín. Bývalý minister financií upozornil, že z krajiny odchádzajú niektorí starí investori, pričom moderátor poukázal na spoločnosť Ecco, ktorá odchádza z Martina, avšak predmetnej spoločnosti sa diskusia nevenovala.

V závere programu sa diskutovalo o konsolidačných opatreniach v súvislosti s pripravovaným rozpočtom. Moderátor sprostredkoval predpokladané návrhy koalície: napr. majetkové dane, daň z hazardu, úprava trinásteho dôchodku, ale aj dohady opozície, napr. obmedzenie rodičovských prídavkov, prídavkov na deti. I. Mikloš naznačil, že vláda by mala rovnako obmedzovať aj možnosti odpisovania vratky DPH, odpisovania nákladov pri autách či zvýšiť daň z nehnuteľností, ktorej úroveň je nižšia oproti Európskej únii, avšak na Slovensku pri transparentnom a spravodlivom zdanení na základe trhovej ceny nehnuteľností absentujú cenové mapy. Priestor vidí v ekologických daniach, pričom sa osobne obáva o bezpečnosť druhého piliera.

Poslednou otázkou sa moderátor svojho hosta dopytoval, ako by konal, ak by bol ministrom financií pod súčasnou ťažbou globálnej neistoty a obchodnej vojny, ktorú rozpútava americký prezident Trump. I. Mikloš naznačil, že by reformami naštartoval ekonomický rast bez jeho ohrozenia a konkurencieschopnosti, cez nepriame dane, pričom by zjednodušil daňový systém a znižoval neproduktívne výdavky. Moderátor reagoval, že podľa všetkých analytikov a ekonómov, ktorí už i v programe diskutovali sa to nateraz nedeje, pričom minister financií Kamenický má pozvánku prísť do programu diskutovať.

Všeobecné východiská posudzovania:

Rada sa už opakovanne zaoberala požiadavkou zachovania objektivity a nestrannosti v prípade, ak je obsahom programu politická diskusia len s jedným politickým predstaviteľom, resp. len s politickými predstaviteľmi iba jedného politického prúdu, resp. tábora. Prítomnosť iba jedného hosta v diskusii a teda absencia oponenta nemusí nevyhnutne znamenať rozpor s požiadavkami objektivnosti

a nestrannosti, avšak v takom prípade sú **zvýšené nároky na aktivitu moderátora**. Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že najmä v prípade, ak je hosťom programu zástupca len jedného politického prúdu, je práve úlohou moderátora kladením vyvažujúcich otázok a prezentovaním názorov, pohľadov a argumentov druhej strany zabezpečiť objektivitu a nestrannosť, a teda aj vyváženosť predmetného programu. Podľa možnosti by mal moderátor konfrontovať jednotlivé kritické tvrdenia hosta s názormi a názormi a argumentmi druhej strany. V prípade potreby (napríklad v prípade kontroverzných skutkových tvrdení, ktoré nie sú verejne známe, na ktorých pravdivosti neexistuje všeobecný konsenzus a ktoré sa negatívne dotýkajú práv, napr. dobrej povesti inej osoby) je úlohou moderátora upozorniť diskutujúceho na neprítomnosť dotknutej strany a jej nemožnosť brániť sa. Rada tiež vo svojich rozhodnutiach uvádza, že je potrebné, aby vysielateľ zabezpečil názorovú pluralitu tak, aby si recipient mohol vytvoriť na predmetnú tému názor na základe pluralitných a rozmanitých informácií a ponúknuť mu za týmto účelom viaceré relevantné pohľady, názory alebo informácie. Vysielateľ je povinný túto pluralitu a rozmanitosť **zabezpečiť aj prostredníctvom otázok alebo reakcií moderátora programu**.

Požiadavka na prácu moderátora pri zabezpečovaní plurality názorov v programe vychádza aj z judikatúry Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozsudku z 29. mája 2012, sp. zn. 4 Sžo 13/2012 konštatoval: *„Úloha moderátora je v predmetnom programe nepochybne dôležitá pri usmerňovaní samotného priebehu diskusie a v prípade potreby je jeho úlohou upozorniť diskutujúcich na neprítomnosť diskusiou dotknutej osoby a jej nemožnosť brániť sa. Rovnako by mal konfrontovať jednotlivé tvrdenia hostí vyznievajúce kriticky s názormi a argumentmi druhej strany. ...“*

Pri posudzovaní vyváženosti programu a otázky, či moderátor zabezpečil svojimi reakciami dostatočnú vyváženosť programu, je vždy potrebné zohľadniť **účel zákonnej povinnosti objektivitu**. O účele zákonnej povinnosti zabezpečiť objektivitu a nestrannosť programu Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 307/2014 zo dňa 18. decembra 2014 uviedol, že *„týmto zákonným obmedzením slobody prejavu ... sa má predchádzať šíreniu a uvádzaniu jednostranných názorov, myšlienok a ideí na konkrétnu tému v rámci spravodajských programov a politicko-publicistických programov, ktoré pri ich jednostrannosti ... zároveň môžu ... znamenať ohrozenie práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ohrozenie verejného zdravia a mravnosti. (...) In concreto môže ísť napríklad o šírenie a uvádzanie jednostranných názorov, myšlienok alebo ideí (...), podporujúcich výlučne jednu politickú stranu, hnutie či skupinu s cieľom poškodiť na právach názorových a politických oponentov v rámci demokratického politického súboja v podmienkach reprezentatívnej demokracie (...). V uvedených intenciách sú povinné orgány verejnej moci interpretovať a aplikovať obmedzenie slobody prejavu vyplývajúce z § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní.“* Pri posudzovaní, či moderátor zabezpečil svojimi reakciami dostatočnú vyváženosť programu, a pri výklade obsahu a rozsahu povinnosti objektivitu, nestrannosti a vyváženosti programov aktuálnej publicistiky, je vždy potrebné zohľadniť aj čl. 31 Ústavy SR, ktorý znie: *„Zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.“*

Z vyššie uvedených ústavných východísk a princípov možno vyvodíť, že v prípade, ak je jediným hosťom programu aktuálnej publicistiky predstaviteľ politickej strany, ktorá súťaží s inými politickými stranami v politickej súťaži, kladú sa na moderátora vyššie nároky, a to v tom zmysle, aby svojimi reakciami zabezpečil, aby v programe neodznievali iba názory alebo informácie, podporujúce jednu politickú stranu alebo spoločenskú skupinu, resp. kritizujúce, resp. poškodzujúce konkurenčné politické strany alebo spoločenské skupiny s inými názormi, ale aby v programe zazneli aj názory, stanoviská alebo argumenty iných konkurenčných politických strán alebo spoločenských skupín, aby tak bola v programe umožnená slobodná súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Z vyššie uvedeného nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 307/2014 tiež vyplýva, že účelom zákonnej povinnosti objektivitu je aj **ochrana práv a slobôd iných**. Rada v rozhodnutí č. RL/30/2023 zo dňa 30. 8. 2023 uviedla: *„...účelom povinnosti zabezpečiť objektivitu programu aktuálnej publicistiky*

a účelom povinnosti moderátora programu reagovať na zovšeobecňujúce a paušalizujúce **negatívne vyjadrenia hosťa programu voči nejakej skupine, napríklad voči národnostnej alebo etnickej skupine** (tzv. negatívna stereotypizácia), je aj ochrana ústavných záujmov, okrem iného aj práv a slobôd iných osôb alebo verejného poriadku.“

Rada v rozhodnutí č. RL/30/2023 tiež uviedla: „Pri vymedzení situácií, v ktorých môžu byť slovnými vyjadreniami ohrozené práva a slobody iných osôb alebo verejný poriadok, a v ktorých je moderátor povinný reagovať na vyjadrenia hosťa programu, je potrebné zohľadniť aj rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva interpretujúce Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach výslovne uvádza, že je „obzvlášť citlivý voči paušálnym tvrdeniam, ktoré útočia na celé etnické, náboženské alebo iné skupiny, alebo ich vrhajú do zlého svetla“ ako aj na prípady „zovšeobecňujúcich negatívnych tvrdení“ týkajúcich sa celej etnickej skupiny (rozhodnutie Perinçek v. Švajčiarsko, § 206). (...) ...Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Perinçek v. Švajčiarsko (§ 205) zdôraznil, že pri posudzovaní, či zásah do slobody prejavu bol oprávnený a nevyhnutný v demokratickej spoločnosti, je potrebné zohľadniť „...či boli vyhlásenia urobené v napätej politickej alebo sociálnej situácii; prítomnosť takéhoto pozadia vo všeobecnosti viedla k tomu, že Súd akceptoval, že určitá forma zásahu proti takýmto vyhláseniam bola dôvodná.“ Pokiaľ ide o zodpovednosť politikov za ich vyjadrenia, Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Erbakan v. Turecko (§ 64) uviedol: „Zdôrazňujúc, že boj proti všetkým formám neznášanlivosti je neoddeliteľnou súčasťou ochrany ľudských práv, je mimoriadne dôležité, aby sa politici vo svojich verejných prejavoch vyhli šíreniu slov, ktoré môžu živiť neznášanlivosť.“ Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Féret v. Belgicko (§ 73) uviedol: „Politické prejavy, ktoré podnecujú nenávisť založenú na náboženských, etnických alebo kultúrnych predsudkoch, predstavujú hrozbu pre sociálny mier a politickú stabilitu v demokratických štátoch...“

Rada v rozhodnutí č. RL/30/2023 uviedla: „Na základe vyššie uvedených východísk možno konštatovať, že ak hosť programu používa **zovšeobecňujúce a paušalizujúce negatívne vyjadrenia voči nejakej skupine ľudí, napríklad voči národnostnej alebo etnickej skupine, resp. menšine** (tzv. negatívna stereotypizácia), ktoré majú potenciál vyvolať averziu, odpor, nevraživosť, nenávisť alebo nepriateľský, odsudzujúci alebo negatívny postoj voči tejto skupine ľudí, **moderátor programu je povinný svojimi reakciami** (napr. kladením doplňujúcich a vyjasňujúcich otázok, otázok na konkrétne fakty, na základe ktorých urobil hosť svoje tvrdenia alebo hodnotenia, upozornením na prílišnú paušalizáciu a negatívne zovšeobecňujúce výroky týkajúce sa celých skupín ľudí, upozornením na vynechanie známych a relevantných faktov hosťom) **vyvažovať vyznenie takýchto vyjadrení.**“

Možno konštatovať, že nie je v právomoci Rady presne stanoviť, akým konkrétnym spôsobom má moderátor programu v konkrétnych situáciách reagovať. Vo všeobecnosti však možno konštatovať, že **moderátor môže reagovať napríklad** uvedením iných relevantných názorov, pohľadov alebo relevantných protiargumentov, resp. prostredníctvom upozornenia na to, že na konkrétnu tému existuje aj iný relevantný pohľad, prezentovaním stanoviska dotknutých osôb alebo upozornením, že dotknuté osoby sú neprítomné a nemôžu sa brániť, spresňovaním uvádzaných informácií, upozornením na prílišnú paušálnosť tvrdení hosťa, kladením vyjasňujúcich alebo doplňujúcich otázok, ktoré by vyzývali hosťa programu, aby svoje vyjadrenia bližšie vysvetlil, alebo otázok, z ktorého konkrétneho zdroja informácií alebo z akých faktov hosť programu vychádzal pri urobení svojich vyjadrení (faktických tvrdení alebo hodnotiacich úsudkov).

V rámci komparatívnej právnej argumentácie a pre porovnanie možno uviesť aj **štandardy britského mediálneho regulátora Ofcom** (Vysielací kódex Ofcomu), ktoré sa týkajú „**náležitej nestrannosti**“ (*due impartiality*) **spravodajských a publicistických programov**.¹ „Náležitá nestrannosť“ (*due impartiality*), ktorá musí byť podľa Vysielacieho kódexu Ofcomu dodržaná v spravodajských a publicistických programoch, „**neznamená, že každému názoru musí byť venovaný rovnaký časový priestor alebo že každý argument a každý aspekt každého argumentu musí byť zastúpený.**“ Britský regulátor vo svojom

¹ <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/2025/guidance-notes-section-five-17-march-2025.pdf?v=392773>

kódexe uvádza, že prístup k „náležitej nestrannosti“ sa môže líšiť v závislosti od kontextu, povahy témy, typu programu a kanálu, pravdepodobného očakávania divákov atď. Podľa usmernenia 1.41 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Zachovanie náležitej nestrannosti si nevyžaduje aby vysielateľ zaradil každý argument na určitú tému alebo aby v každom prípade poskytol priamo protichodný argument k argumentu prezentovanému v programe.*“ Podľa usmernenia 1.42 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Aby sa zachovala náležitá nestrannosť, nie vždy je potrebné prezentovať opačný názor, ktorý je v rozpore s názormi väčšiny alebo v rozpore s preukázanou skutočnosťou. Či bola alebo nebola zachovaná náležitá nestrannosť, bude tiež závisieť od celého radu ďalších faktorov, ako sú: povaha programu, prezentácia argumentov programu; transparentnosť jeho agendy, publikum, ktorému je určený a očakávania divákov.*“ Odborná literatúra uvádza, že „náležitá nestrannosť“ uplatňovaná vo Veľkej Británii znamená stupeň nestrannosti primeraný danému problému. (McNair, B.: Sociologie žurnalistiky. Praha: Portál, 2004. s. 73)

Podľa usmernenia 1.43 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*...vysielanie veľmi kritických komentárov týkajúcich sa napríklad politiky a činnosti niektorého štátu alebo inštitúcie nie je samo osebe porušením náležitej nestrannosti. V skutočnosti je nevyhnutné, aby programy týkajúce sa aktuálnych udalostí [current affairs programmes] boli schopné skúmať a preverovať problémy a zaujať stanovisko, aj keď je veľmi kritické. Vysielateľ však musí zachovať primeranú a vhodnú úroveň nestrannosti pri prezentácii záležitostí politického sporu [matters of politically controversy]. V závislosti od špecifik danej problematiky môže byť v záujme splnenia požiadaviek na náležitú nestrannosť potrebné, aby sa odvysielali alternatívne názory [that alternative viewpoints are broadcast].*“

Podľa usmernenia 1.45 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Náležitá nestrannosť nebude zachovaná len tým, že sa ľudom alebo inštitúciám, ktoré by mohli reprezentovať alternatívne názory (napríklad zástupcom zahraničnej vlády), ponúkne možnosť zúčastniť sa v programoch a títo ju odmietnu. Ak vysielateľ nemôže získať napríklad rozhovor alebo vyjadrenie, v ktorom by sa prezentoval určitý názor na záležitosť politického sporu alebo priemyselnú kontroverznú záležitosť alebo záležitosť aktuálnej verejnej politiky, potom musí nájsť iné spôsoby, ako zabezpečiť zachovanie náležitej nestrannosti.*“

Podľa usmernenia 1.46 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Je vecou redakčného rozhodnutia vysielateľa, ako si zabezpečí náležitú nestrannosť. Ak sa programy zaoberajú napríklad kontroverznými politickými otázkami a ak nie sú ľahko dostupné alternatívne názory (napríklad politik alebo politická organizácia odmietne poskytnúť rozhovor alebo komentár), existuje celý rad redakčných techník na zachovanie náležitej nestrannosti, ktoré by mohli vysielatelia použiť. Napríklad*

- *moderátori by mohli kritickejšie spochybňovať alternatívne názory vyjadrené napríklad hosťami programu alebo členmi obecnstva, aby sa zabezpečilo, že účastníci programu nebudú môcť presadzovať svoje názory spôsobom, ktorý by mohol ohroziť požiadavku náležitej nestrannosti;*
- *ak respondent vyjadruje určitý názor, moderátori/prezentátori by mohli odzrkadliť alternatívne názory prostredníctvom otázok, ktoré kladú respondentovi;*
- *alternatívne názory by mohli byť v rámci programu zhrnuté, a to s náležitou objektivitou a v kontexte;*
- *mať k dispozícii respondentov, ktorí by mohli vyjadriť alternatívne názory, alebo*
- *ak nie je možné získať alternatívne názory od konkrétnych inštitúcií, vlád alebo jednotlivcov, vysielatelia by sa mohli odvolávať na verejné vyhlásenia takýchto inštitúcií, vlád alebo jednotlivcov, alebo by takéto názory mohli byť vyjadrené napríklad prostredníctvom otázok moderátorov pre respondentov.*“

Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že skutočnosť, či bola v predmetnom programe zabezpečená objektivnosť a nestrannosť, nemožno mechanicky posudzovať iba podľa počtu kontroverzných vyjadrení hosta programu, na ktoré moderátor programu nereagoval, ale **vždy treba zohľadniť aj závažnosť a obsah konkrétneho vyjadrenia**. Rada v rozhodnutiach č. RZK/151/2023 a č. RZK/152/2023 zo dňa 22. 11. 2023 uviedla: „*V prípade tém s mimoriadne závažným spoločenským, vnútroštátnym,*

medzinárodným alebo geopolitickým dopadom, môže nereagovanie moderátora programu aj na niektoré kontroverzné a jednostranné vyjadrenia, týkajúce sa týchto závažných tém, mať za dôsledok nedostatok objektivity a nestrannosti programu.“

* * *

Posúdenie predmetného programu:

Kontext predmetnej diskusie s bývalým ministrom financií a ekonómom Ivanom Miklošom sa týkal hodnotenia aktuálneho stavu ekonomickej situácie na Slovensku. Jednotlivé diskutované témy súviseli najmä s konsolidáciou verejných financií, transakčnou daňou, deficitom verejných financií, životnou úrovňou na Slovensku, hodnoteniu medzinárodnej agentúry Standard and Poor's, investíciám či konsolidačným opatreniam v spojení so štátnym rozpočtom.

Podávateľ namietal prezentovanie Slovenska ako krajiny v úpadku vo všetkých oblastiach, za čo mala byť výlučne obviňovaná vláda Roberta Fica.

V programe v súvislosti s uvedenou námietkou zaznelo:

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „... Jeden je ten vonkajší, ktorý dolieha na všetkých, ale druhý je ten, za ktorý si môžeme sami, keďže vlastne už dlhodobo Slovensko upadá. Teraz je to len viditeľnejšie a zreteľnejšie. Nielen ja, aj nezávislí ekonómovia na to poukazujú už dlhodobo, že vlastne absencia potrebných reforiem, absencia zodpovednej a kompetentnej politiky, zdravých udržateľných verejných financií, zlepšovania podnikateľského prostredia vo všetkých týchto oblastiach, kvality verejnej správy, kvality vzdelania, vedy a výskumu vo všetkých týchto oblastiach a mohli by sme, žiaľbohu, vymenovať ďalšie, sa už dlhé roky prepadávame v tých všetkých rebríčkoch. Čo je teraz, je to len zreteľnejšie a viditeľnejšie, a už na to poukazujú popri tých, ktorých ste spomenuli, aj Centrálna banka, Národná banka Slovenska, už na to dokonca upozorňuje aj Najvyšší kontrolný úrad, ktorý vydal nedávno vyhlásenie, že stojíme doslova na pokraji priepasti. Čo je ten zásadný problém a zásadná príčina toho, a vôbec to nie je tak, že verejné financie sú v problémoch len kvôli vládam, ktoré tu vládli posledných päť rokov. Naopak, ten zásadný problém, najväčšia, najväčšia príčina alebo najväčšia miera príčin, príčin, prečo je to tak, žiaľbohu, spočíva v tom, že už tu máme v poradí štvrtú vládu vedenú Smerom a Robertom Ficom.“

Braňo Závodský, moderátor: „Presne tak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ktorá teda za posledných, od roku 2006 tu totiž žiadne zásadnejšie reformy nerobili a od roku 2006 už uplynulo takmer 20 rokov, 19 rokov. Počas tohto obdobia veľkú väčšinu obdobia vládol Robert Fico a Smer. A žiaľbohu, práve ich nezodpovedná a nekompetentná politika najmä spôsobila, že sme tam, kde sme. Ešte len možno jednu vetu. Lebo áno, je pravda, je pravda, že za obdobie od roku 2006 dodnes, sme mali dokonca deväť vlád, to je pravda, ale všetky vlády, ktoré boli nesmerácke a ktoré neriadil práve Robert Fico, vládli príliš krátko a vládli v ťažkých časoch.“

Braňo Závodský, moderátor: „To som chcel práve povedať. Áno presne tak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Vláda Ivety Radičovej, vláda Ivety Radičovej vládla po globálnej, finančnej a ekonomickej kríze a počas krízy eurozóny.“

Braňo Závodský, moderátor: „Vy ako vtedajší minister financií však, jak si to pamätám správne 8,4 či 8,5 percenta HDP deficit verejných financií, ktoré vám zanechali práve po, po tej prvej vláde Roberta Fica?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ktoré sme zdedili po prvej, áno, po prvej vláde Roberta Fica. Museli sme konsolidovať, čiže my sme skonsolidovali verejné financie a prišiel znovu Robert Fico v roku 2012. Vládol potom osem rokov v kuse, potom tu síce boli tri vlády, počas, nazvime to tak koalície vedené Igorom Matovičom, to bola tá Matovičova, Hegerova a Odorova úradníčka.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, 2020 až 23.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ale zase, vládli príliš krátko a nas navyše zase vládli v zlých časoch. Prišla pandémia, prišla vojna na Ukrajine, prišla energetická kríza a ešte tu bolo treba dodať aj Matovič, ktorý vlastne riadil tú koalíciu takým spôsobom, akým ju riadil. Často chaotickým, často aj on prispel k tomu nárastu vysokých deficitov verejných financií. Ale to podstatné a kľúčové je, že gro

zodpovednosti za dnešnú neutešenú situáciu ekonomickú a za úpadok vlastne všade, kde sa pozrieme vo všetkých možných oblastiach, nesie, nesú práve vlády Roberta Fica.“

Braňo Závodský, moderátor: „No, ja možno, keďže sa bavíme o financiách, ktoré sú postavené na tvrdých dátach a na faktoch, tak by som len doplnil. Áno, z tých 19 rokov to sú 14 rokov, ktoré tu vládli vlády Roberta Fica s výnimkou dvoch rokov, kedy nebol predsedom vlády, ale v skutočnosti koalícia pracovala pod jeho vedením.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Presne.“

Braňo Závodský, moderátor: „Tá druhá vec, to už, to už je trošku z iného súdka. No, predsa len nejaké reformy sa tu urobili pán Mikloš. Pán minister financií Ladislav Kamenický urobil najväčšiu reformu dane z pridanej hodnoty, aká kedy v histórii sa tu spravila. Pán minister práce, sociálnych vecí a rodiny Erik Tomáš zaviedol 13. dôchodok a teraz som samozrejme trošičku žartoval. No, tak vráťme sa k tomu, ja by som to možno rozmenil tak na dr....“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Možno poviem jednu pozitívnu vec.“

Braňo Závodský, moderátor: „Povedzte.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Lebo zase povedzme, čo je pozitívne. A ja som, priznám sa, mal dlhé roky problém nájsť niečo naozaj pozitívne. Za pozitívnu považujem novelu zákona o stavebnom poriadku, ktorá, ktorú zaviedli myslím minulý rok a ktorá naozaj zjednodušuje to stavebné konanie, ktoré bolo jednou z príčin, ale to je len kvapka v mori vlastne toho, prečo vlastne tie investície neboli.“

Domnievame sa, že I. Mikloš v uvedenom programe na tému ekonomickej situácie Slovenskej republiky prezentoval svoj subjektívny, a zároveň odborný názor, ktorý vychádzal z jeho profesijného zamerania ekonóma, pričom za dôvod úpadku ekonomickej sily Slovenska okrem vonkajších faktorov, akými sú rast geopolitického a bezpečnostného napätia, poprípade začínajúca obchodná vojna zo strany USA považuje aj vnútorný faktor, t. j. neuskutočnené reformy. Podávateľ namietal, že Slovensko bolo pozvaným hosťom vykreslené ako krajina v úpadku vo všetkých oblastiach, za čo však mala byť výlučne obviňovaná len vláda Roberta Fica a strany Smer-SD. Konštatujeme, že I. Mikloš chronologicky uviedol a vecne zhodnotil, že od prvej vlády strany Smer-SD v roku 2006 až po súčasnosť, bola táto predmetná strana vo vláde 14 rokov z celkových 19 rokov (pozn. 2006-2010; 2012-2016; 2016-2020; 2023-2025), čím z časového hľadiska mala skutočne najväčšiu možnosť z pomedzi všetkých politických subjektov ovplyvniť politické zmeny, a to aj z pohľadu týkajúcich sa ekonomickej oblasti. Vzhľadom na vyššie uvedené sa však zároveň domnievame, že v programe pozvaný hosť za súčasnú ekonomickú situáciu nekritizoval výlučne len stranu Smer-SD, ale i obdobie vlády I. Matoviča (pozn. 2020-2021): „...treba dodať aj Matovič, ktorý vlastne riadil tú koalíciu takým spôsobom, akým ju riadil často chaotickým, často aj on prispel k tomu nárastu vysokých deficitov verejných financií...“, poprípade ocenil novelu zákona o stavebnom poriadku zo strany súčasnej vládnej koalície.

Ďalšie námietky sa týkali údajného manipulovania faktov o stave verejných financií Slovenska, nakoľko moderátor nezmienil, že hodnotenie ratingovou agentúrou Standard and Poor's, ktorá Slovensku ponechala hodnotenia A+, ale zmenil výhľad z pozitívneho na negatívny, sa týka externých faktorov.

V programe v súvislosti s uvedenou námietkou zaznelo:

Braňo Závodský, moderátor: „No tak uvidíme, že ako sa s tým, ako sa s tým porátajú. Inak predseda vlády aj minister financií naopak hovorili o tom, že sme na tom dobre. Pochválili sa, pochválili sa ratingom, ratingom medzinárodnej agentúry Standard and Poor's a hovorili, že teda nám ponechala rating na úrovni A plus, ale teda je tam, je tam, je tam jeden, jeden detail, pretože ona síce ponechala ten rating takýto, ale zhoršila nám výhľad z pozitívneho na negatívny. No a teraz čo to znamená, že to je, že tak teda môžu sa pochváliť dobrým výsledkom, že zostali na tom A plus, alebo naopak by mali povedať, že no, padli sme o stupeň nižšie, lebo ten výhľad máme zhoršený. No, a potom čo to vlastne presne znamená?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Pán Závodský, takto vám poviem. Oni hovoria, že sme na tom dobre vždy, keď vládnu. A oni vládnu už 14 rokov z posledných 19 rokov ...“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Čiže, ak sme na tom tak strašne dobre tých 14 rokov z tých posledných 19, tak ja sa pýtam, prečo sme sa prepapli vo všetkých možných hodnoteniach, rebríčkoch,

ratingoch. Prečo u nás rastie ten čistý príjem viac ako dvakrát pomalšie ako rastie domácnosť, čistý príjem domácností viac ako dvakrát pomalšie, ako, ako rastie napríklad v baltských krajinách, ktoré nás už predbehli.“

Braňo Závodský, moderátor: „*Tam je zaujímavé, že premiér teraz hovorí, že ťahúňom ekonomiky našej po novom majú byť investície. ...“*

V tejto súvislosti konštatujeme, že diskusia sa primárne netýkala detailného hodnotenia a analýzy ratingovej agentúry Standard and Poor's. Moderátor len v krátkosti sprostredkoval, že premiér a predseda vlády sa mali kladne vyjadriť k hodnoteniu medzinárodnej agentúry. Následne sa diskusia posunula k investíciám, ktoré majú byť ťahúňom slovenskej ekonomiky.

Medzinárodná agentúra Standard and Poor's potvrdila Slovensku rating A+, pričom zhoršila vývoj zo stabilného na negatívny. Rizikom má byť globálny vývoj: „*Náš výhľad sme upravili na negatívny, pretože Slovensko je vysoko exportne orientované a automobilovému priemyslu hrozí, že ho zasiahne globálne obchodné napätie,*“ vysvetlila agentúra vo svojom hodnotení s tým, že vníma vysokú mieru neistoty ohľadom implementácie cieľ zo strany USA v najbližších mesiacoch.²

Ďalšia námietka sa týkala údajného zamlčania kľúčových faktov pri komentovaní podnikateľského prostredia. Podľa podávateľa moderátor a pozvaný hosť v programe nezmienili reálne príčiny odchodu spoločnosti ECCO zo Slovenskej republiky, t. j. zlé manažérske rozhodnutia na globálnej koncernovej úrovni, pokles dopytu, strata ruského trhu a dôsledky sankcií. Moderátor mal týmto spôsobom manipulovať verejnú mienku v neprospech domácej hospodárskej politiky.

V programe v súvislosti s uvedenou námietkou zaznelo:

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Áno, čiže v tomto má pán premiér pravdu. Len žiaľbohu, situácia je taká, že práve kvôli spôsobu, akým vládne a práve počas jeho vlád sa stalo to, že nielen dnes, ale už v posledných rokoch má Slovensko najnižšiu mieru investícií spomedzi všetkých okolitých krajín, a teda nielen investícií zahraničných, máme ich najmenej spomedzi celej V4-ky na obyvateľa.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*Naozaj?*“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Jasne, jednoznačne. Rádovo menej ako napríklad Maďarsko, menej ako Poľsko, menej ako na obyvateľa, lebo tam je to porovnateľné. Máme rádovo menej investícií, dávame aj z vlastných zdrojov, zo štátneho rozpočtu a najhoršie spomedzi porovnateľných krajín čerpáme eurofondy. Máme ale aj najmenej tých súkromných investícií, ktoré sú z hľadiska váhy v ekonomike ešte dôležitejšie. Napríklad aj preto, že kvôli zhoršujúcemu sa podnikateľskému prostrediu, narastajúcej byrokrácii, neudržateľným verejným financiám, kvôli zlému stavu vzdelania vedy a výskumu, investori noví neprichádzajú a niektorí starí odchádzajú. Teraz boli príklady investorov, ktorí odišli zo Slovenska, ale ponechali si fabriky v Portugalsku.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*Áno, to je napríklad to spomínané Ecco z Martina.“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Napríklad Ecco z Martina, hej. Čiže ten zásadný problém je v tom, ak chce dnes pán premiér prejsť zo spotreby na investície, tak fajn. Len otázka potom je, to znamená, že štát bude vynakladať menej prostriedkov na spotrebu, aj na spotrebu domácností, aj na spotrebu štátu. Na spotrebu štátu asi veľmi nie, lebo, lebo nevedia znížiť spotrebu štátu. Tak čo? Zrušia 13. dôchodky? To by bolo zníženie spotreby domácností. A budú tie peniaze, ktoré znížia na spotrebu domácností, investujú do investícií? Ten, ten problém je znovu pri tom raste. Dá sa to urobiť bez toho, takto to poviem, aby narástol podiel investícií, ktoré sa stanú ťahúňom na HDP, a zároveň to negatívne nepocítili ľudia, tak na to potrebujeme práve naštartovať ten ekonomický rast. Takže, keď budete zväčšovať ten koláč a vy potom z toho koláča viac odhryzníte pre investície, pre budúcnosť, ale nechcete aby sa odhryzol z tej časti koláča pre spotrebu domácností.“*

Konštatujeme, že ak by v danom prípade aj išlo o nepresnosť, predmetná diskusia sa nijakým spôsobom priamo nedotýkala odchodu spoločnosti ECCO zo Slovenskej republiky, téma nebola ďalej rozoberaná, preto sme toho názoru, že pre zabezpečenie objektívnosti posudzovaného programu ako celku nebolo nevyhnutné, aby boli prezentované detailné príčiny odchodu spomínanej spoločnosti.

² <https://index.sme.sk/c/23482702/agentura-sp-potvrdila-slovensku-rating-a-vyhľad-vsak-zhorsila-na-negativny.html>

Podávateľ namietal voči absencii vyvažovania, jednostrannosti a neobjektívnemu vedeniu programu zo strany moderátora, v ktorom mala absentovať názorová pluralita na uvedenú tému konsolidácie verejných financií zo strany vládnej koalície, pričom celá diskusia mala prebehnúť vo vzájomnej zhode medzi pozvaným hosťom a moderátorom bez doplnenia diskusie o chýbajúce fakty.

Sme toho názoru, že z predmetnej diskusie bolo zrejmé, že na diskutovanú tému konsolidácie verejných financií sú rôzne pohľady. Prvý pohľad zastupoval koalíčne strany, ktoré zo zavedenia konsolidačných opatrení vinia vlády I. Matoviča, E. Hegera, Ľ. Ódora. V programe zazneli sprostredkované informácie, že štát aj prostredníctvom prvého konsolidačného balíčka, t. j. zvýšením daní a odvodov získal od začiatku roka už 15 miliárd eur. Zároveň v programe boli odvysielané informácie týkajúce sa potreby zavedenia transakčnej dane (príjem 700 miliónov eur), ale aj informácie znižovania deficitu o 0,7% HDP na úroveň 4,6% HDP prostredníctvom ďalších plánovaných konsolidačných opatrení, akými by mohli byť majetkové dane, daň z hazardu, úprava 13. dôchodkov, obmedzenia možnosti odpisovať vratky DPH, odpisovania nákladov pri autách, daň z nehnuteľností či plošná vs. adresná energo pomoc. V programe odznali aj kritické tvrdenia na zavedenie konsolidačných opatrení: napr. Slovensko stráca konkurencieschopnosť, je potreba znížiť verejné výdavky napríklad znížením počtu štátnych zamestnancov, potreba digitalizácie verejného sektora. V programe rovnako zazneli aj sprostredkované vyjadrenia opozície, podľa ktorej chce koalícia obmedziť rodičovské prídavky a prídavky na deti. Pozvaný hosť taktiež navrhol, že by verejné financie konsolidoval tak, aby konsolidácia neohrozila ekonomický rast a konkurencieschopnosť štátu napríklad zjednodušením daňového systému alebo cez nepriamu daň, ekologickú daň či znižovaním neproduktívnych výdavkov.

Diskusia sa rovnako týkala aj transakčnej dane, ktorá bola zavedená 1. apríla 2025. Na predmetné konsolidačné opatrenie boli rovnako odvysielané dva rozdielne pohľady. Podľa predstaviteľov koalície za jej zavedenie vinia vlády I. Matoviča, E. Hegera a Ľ. Ódora, ktoré mali rozvrátiť verejné financie. V programe boli odvysielané sprostredkované tvrdenia R. Fica, že transakčná daň je nezrušiteľná, nakoľko jej zavedenie bola nevyhnutnosť. Ďalším uvedeným faktorom má byť ročný príjem z uvedenej dane na úrovni 700 miliónov eur, ale i to, že podobná daň existuje aj v Maďarsku. Naopak rozdielny pohľad prezentovali sprostredkované vyjadrenia opozície, ktorí volajú po jej zrušení, ale aj vyjadrenia predstaviteľa koalície, napr. A. Danko, ktorý ju chce opraviť. V programe rovnako zaznela informácia, že daň vyvolala kritiku aj medzi občanmi, najmä podnikateľmi. Pozvaný hosť hodnotil a kritizoval kroky koalície, pričom transakčnú daň označil za nezmysel, ktorý ohrozuje moderné formy obchodu, t. j. online obchod, poprípade zhoršuje podnikateľské prostredie a spomaľuje celkový ekonomický rast.

Sme toho názoru, že hoci najmä na adresu R. Fica a koalície počas diskusie zaznievali kritické vyjadrenia, pričom z podstatnej časti išlo o hodnotiace komentáre vychádzajúce ale z jasného skutkového stavu, ktoré podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva používajú osobitnú ochranu. Z celkového pohľadu možno podľa nás diskusiu hodnotiť najmä ako odbornú a vecnú mimo politickej súťaže.

Zároveň sme však zaznamenali aj niekoľko reakcií moderátora, ktoré naznačovali určitý hodnotiaci tón, ktorý mohol byť podávateľom podnetu vnímaný ako náklonnosť ku kritickému pohľadu na Roberta Fica a jeho doterajšie vlády:

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „... Naopak, ten zásadný problém, najväčšia, najväčšia príčina alebo najväčšia miera príčin, príčin, prečo je to tak, žiaľbohu, spočíva v tom, že už tu máme v poradi štvrtú vládu vedenú Smerom a Robertom Ficom.“

Braňo Závodský, moderátor: „Presne tak.“

...

Braňo Závodský, moderátor: „Tá druhá vec, to už, to už je trošku z iného súdka. No, predsa len nejaké reformy sa tu urobili pán Mikloš. Pán minister financií Ladislav Kamenický urobil najväčšiu reformu dane z pridanej hodnoty, aká kedy v histórii sa tu spravila. Pán minister práce, sociálnych vecí a rodiny Erik Tomáš zaviedol 13. dôchodok a teraz som samozrejme trošičku žartoval. No, tak vráťme sa k tomu, ja by som to možno rozmenil tak na dr....“

...

Braňo Závodský, moderátor: „Potom ešte by, ešte by sa vám mohli vysmiať, pán Mikloš, že ste nedokázali obísť ústavný zákon o dlhovej brzde a poriadne si zvýšiť platy, pretože toto táto vláda dokázala, čo sa týka ich paušálnych výdavkov, tak sa posunuli teda značne, značne vyššie. ...“

Domnievame sa však, že uvedené reakcie vzhľadom na svoju intenzitu a frekvenciu nepredstavujú také nedostatky, ktoré by zakladali podozrenie pre možné porušenie princípov objektívnosti a nestrannosti posudzovaného programu. Sme toho názoru, že divák si na základe prezentovaných bežne dostupných informácií a doplňujúcich otázok zo strany moderátora mohol na diskutované témy vytvoriť svoj vlastný úsudok. Diskusia mala jasný dramaturgický plán a dopredu danú tému, ktorej sa moderátor a pozvaný hosť držali. Dramaturgia relácie, vrátane výberu hostí a okruhu otázok diskusie je pritom plne v kompetencii vysielateľa.

Na základe obsahu monitorovaného programu konštatujeme, že sme v rámci neho nezaznamenali také nedostatky, na základe ktorých by vzniklo podozrenie z možného porušenia povinností vysielateľa ustanovených **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.** týkajúcich sa zabezpečenia objektívnosti a nestrannosti programov aktuálnej publicistiky.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby EXPRES odvysielaním programu *Braňo Závodský naživo* zo dňa 28. 4. 2025 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0104/SO/2025)

Monitorované vysielanie: *Braňo Závodský naživo*

Deň vysielania: 28. 4. 2025

Čas vysielania: 12:10 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

12:00:00 začiatok záznamu

pokračovanie programu *Správy, Počasie, Dopravný servis*

12:09:48 sponzorský odkaz Double Star

12:09:59 oznam o výhre Expres.sk

12:10:44 začiatok programu *Braňo Závodský naživo*

Braňo Závodský, moderátor: „Predseda vlády Robert Fico sa pošťazoval na nedeľné politické debaty v deň pracovného pokoja, sám pritom v nedeľu dopoludnia urobil hodinovú tlačovku. Premiér po kritike Andreja Danka hovorí, že transakčná daň je nezrušiteľná a spolu s ministrom financií Ladislavom Kamenickým z jej zavedenia, a takisto aj z prijímania všetkých konsolidačných opatrení vinia expremiérovi Matoviča, Hegera a Ódora. V štátnej kase nám medzitým chýbajú miliardy eur a Slovensko má štvrtý najvyšší deficit z krajín Európskej únie, ekonomický rast nám klesá a zamestnávateľia bijú na poplach, niektoré už svoje fabriky aj zatvárajú. Čo znamená, že nám ratingová agentúra zhoršila výhľad z pozitívneho na negatívny? Čo s transakčnou daňou? Pomohla by jej oprava alebo radšej rovno jej zrušenie? Aké možnosti má vláda, ktorá sa opäť chystá konsolidovať verejné financie? Čaká nás ďalšie utáňovanie opaskov, menej pomoci od štátu a menej peňazí v našich rodinných rozpočtoch? O tom všetkom aj o ďalších otázkach sa budeme baviť dnes tu v štúdiu, a to s ekonómom a našim bývalým ministrom financií Ivanom Miklošom. Pán Mikloš, dobrý deň, vitajte u nás.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ďakujem pekne, dobrý deň.“

Braňo Závodský, moderátor: „Naopak, to my ďakujeme, že ste prišli zas po čase. Som veľmi rád, že to takto vyšlo, a zároveň aj mám taký pocit, že Slovensko zažíva, že z hľadiska ekonomiky, mimoriadne kľúčové časy. Nemýlim sa alebo áno?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Nemýlite sa, ale kľúčové časy zažíva nielen Slovensko, ale celý svet, pretože vlastne vidíme obchodné vojny, ktoré rozpútal Donald Trump, rast napätia aj geopolitického a bezpečnostného, len Slovensko má v rámci toho ešte špeciálny problém, že celková tá situácia celosvetová sa zhoršuje, stáva sa zložitejšou a v rámci toho, žiaľbohu, my doplácame na to, že dlhé roky sa tu nerobili potrebné reformy, nemodernizovala sa krajina a je čím ďalej tým viac evidentné, že vlastne my ako keby zažívame dva šoky naraz. Jeden je ten vonkajší, ktorý dolieha na všetkých, ale druhý je ten, za ktorý si môžeme sami, keďže vlastne už dlhodobo Slovensko upadá. Teraz je to len viditeľnejšie a zreteľnejšie. Nielen ja, aj nezávislí ekonómovia na to poukazujú už dlhodobo, že vlastne absencia potrebných reforiem, absencia zodpovednej a kompetentnej politiky, zdravých udržateľných verejných financií, zlepšovania podnikateľského prostredia vo všetkých týchto oblastiach, kvality verejnej správy, kvality vzdelania, vedy a výskumu vo všetkých týchto oblastiach a mohli by sme, žiaľbohu, vymenovať ďalšie, sa už dlhé roky prepadávame v tých všetkých rebríčkoch. Čo je teraz, je to len zreteľnejšie a viditeľnejšie. A už na to poukazujú popri tých, ktorých ste spomenuli, aj Centrálna banka, Národná banka Slovenska, už na to dokonca upozorňuje aj Najvyšší kontrolný úrad, ktorý vydal nedávno vyhlásenie, že stojíme doslova na pokraji priepasti. Čo je ten zásadný problém a zásadná príčina toho, a vôbec to nie je tak, že verejné financie sú v problémoch len kvôli vládam, ktoré tu vládli posledných päť rokov. Naopak, ten zásadný problém, najväčšia, najväčšia príčina alebo najväčšia miera

príčin, príčin, prečo je to tak, žiaľbohu, spočíva v tom, že už tu máme v poradí štvrtú vládu vedenú Smerom a Robertom Ficom.“

Braňo Závodský, moderátor: „*Presne tak.“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Ktorá teda za posledných, od roku 2006 tu totiž žiadne zásadnejšie reformy nerobili a od roku 2006 už uplynulo takmer 20 rokov, 19 rokov. Počas tohto obdobia veľkú väčšinu obdobia vládol Robert Fico a Smer. A žiaľbohu, práve ich nezodpovedná a nekompetentná politika najmä spôsobila, že sme tam, kde sme. Ešte len možno jednu vetu. Lebo áno, je pravda, je pravda, že za obdobie od roku 2006 dodnes sme mali dokonca deväť vlád, to je pravda, ale všetky vlády, ktoré boli ne-smerácke a ktoré neriadil práve Robert Fico, vládli príliš krátko a vládli v ťažkých časoch.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*To som chcel práve povedať. Áno, presne tak.“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Vláda Ivety Radičovej, vláda Ivety Radičovej vládla po globálnej, finančnej a ekonomickej kríze a počas krízy eurozóny.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*Vy ako vtedajší minister financií však, jak si to pamätám správne 8,4 či 8,5 percenta HDP deficit verejných financií, ktoré vám zanechali práve po, po tej prvej vláde Roberta Fica?“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Ktoré sme zdedili po prvej, áno, po prvej vláde Roberta Fica. Museli sme konsolidovať, čiže my sme skonsolidovali verejné financie a prišiel znovu Robert Fico v roku 2012. Vládol potom osem rokov v kuse, potom tu síce boli tri vlády, počas, nazvime to tak koalície vedené Igorom Matovičom, to bola tá Matovičova, Hegerova a Odorova úradníčka.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*Áno, 2020 až 23.“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Ale zase, vládli príliš krátko a nas, navyše zase vládli v zlých časoch. Prišla pandémia, prišla vojna na Ukrajine, prišla energetická kríza a ešte tu bolo treba dodať aj Matovič, ktorý vlastne riadil tú koalíciu takým spôsobom, akým ju riadil. Často chaotickým, často aj on prispel k tomu nárastu vysokých deficitov verejných financií. Ale to podstatné a kľúčové je, že gro zodpovednosti za dnešnú neutešenú situáciu ekonomickú a za úpadok vlastne všade, kde sa pozrieme vo všetkých možných oblastiach, nesie, nesú práve vlády Roberta Fica.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*No, ja možno, keďže sa bavíme o financiách, ktoré sú postavené na tvrdých dátach a na faktoch, tak by som len doplnil. Áno, z tých 19 rokov to sú 14 rokov, ktoré tu vládli vlády Roberta Fica s výnimkou dvoch rokov, kedy nebol predsedom vlády, ale v skutočnosti koalícia pracovala pod jeho vedením.“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Presne.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*Tá druhá vec, to už, to už je trošku z iného súdka. No, predsa len nejaké reformy sa tu urobili pán Mikloš. Pán minister financií Ladislav Kamenický urobil najväčšiu reformu dane z pridanej hodnoty, aká kedy v histórii sa tu spravila. Pán minister práce, sociálnych vecí a rodiny Erik Tomáš zaviedol 13. dôchodok a teraz som samozrejme trošičku žartoval. No, tak vráťme sa k tomu, ja by som to možno rozmenil tak na dr....“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Možno poviem jednu pozitívnu vec.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*Povedzte.“*

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „*Lebo zase povedzme, čo je pozitívne. A ja som, priznám sa, mal dlhé roky problém nájsť niečo naozaj pozitívne. Za pozitívnu považujem novelu zákona o stavebnom poriadku, ktorá, ktorú zaviedli myslím minulý rok a ktorá naozaj zjednodušuje to stavebné konanie, ktoré bolo jednou z príčin, ale to je len kvapka v mori vlastne toho, prečo vlastne tie investície neboli.“*

Braňo Závodský, moderátor: „*Rozumiem, rozumiem, rozumiem. Áno. Ono potom nadväzovalo aj tá, aj tá, aj tá tohtoročná mimoriadna schôdza, kde sa ešte doschvaľovali veci, ale to už zas sa dostala samotná vládna koalícia do prekérnej situácie, lebo ak by to neschválila, tak práve tá reforma by vlastne nenadobudla účinnosť. Neplatila by v takej podobe, v akej ju schválila. Hneď sa dostanem k tým detailom, ale možno tiež ešte jedna takáto všeobecnejšia vec na úvod. Pán Mikloš, ak by s tými verejnými financiami a s tou ekonomikou, akú Slovensko dnes má, sa nerobili od, no tak povedzme to dobre, že odteraz naozaj že vážne kroky, vážne zásahy, prípadne vážne štrukturálne reformy. Tak čo nám hrozí, že, že existuje tu aj scenár, že štát v jednom momente nebude mať peniaze na manažovanie a splácanie nášho verejného dlhu, ktorý mimochodom sa nám veľmi, veľmi tesne už dotýka 60 percent HDP, nebude mať peniaze na, napríklad na výplaty dôchodkov alebo na výplaty pre učiteľov, lekárov,*

policajtov? Sme. Je tá trajektória, ktorou slovenská ekonomika ide, až ja neviem, v tak vážnom ohrození?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ani toto nie je vylúčené, aj keď nehovorím, že to hrozí akútne, alebo že to hrozí teraz, ale možno aj z hľadiska toho, čo môžeme očakávať v najbližších mesiacoch a rokoch treba dodať, že ja, žiaľbohu, v najbližších dajme tomu dvoch rokoch neočakávam nejaké zásadnejšie zlepšenie, pretože ak niekto vládol trikrát zle, dnes vládne štvrtýkrát a vládne ešte horšie ako vládol trikrát.“

Braňo Závodský, moderátor: „Tak to vidíte, hej?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Tak predpokladáť, že teraz nejak zásadne zmení politiku by bolo asi, asi veľmi naivné, čiže v tomto zmysle nepredpokladám nejakú rýchlu zmenu. Tá zmena, podmienkou tej zmeny, je proste politická zmena. Práve preto, že keď niekto vládol štyrikrát zle, je ťažko predpovedať, že bude vládnuť inak. Čo sa týka tých možných dôsledkov, my už dnes vidíme, a to je dôležité, lebo my sme stále hovorili, že ten problém je v tom, že ľudia si možno myslia, že a čo tam nejaké tabuľky, nejaký hrubý domáci produkt, to sa ma netýka. Len problém je v tom, že keď sa nerobia tie potrebné zmeny, potrebné reformy, potrebné opatrenia a krajina upadá aj v tých rebríčkoch tej ekonomickej výkonnosti, konkurencieschopnosti, tak v konečnom dôsledku sa to prejavuje potom na nižšej kvalite života a nižšej životnej úrovni. A ja poviem jedno číslo, ktoré je dôležité, a to číslo je mimochodom od roku 2006 do roku 2019, čiže keď vládli ešte vlastne takmer len okrem Radičovej vlády, len vlády, vlády Roberta Fica, tak v roku 2006 do roku 2019 nám síce stúpala životná úroveň na Slovensku. Priemerná dvojdetná rodina, jej sa zvýšil čistý príjem za toto obdobie o 750 eur. Len problém je v tom, že v iných krajinách, ktoré tie reformy robili, sa zvýšil viac ako dvojnásobne.“

Braňo Závodský, moderátor: „Rozumiem, rozumiem.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Napríklad v baltských krajinách, ktoré boli v roku 2006 za nami, dnes už sú pred nami a u nich sa zvýšil ten čistý príjem, tá životná úroveň a tá kvalita života z toho vyplývajúca, sa zvýšila viac ako dvojnásobnou rýchlosťou a už nás predbehli.“

Braňo Závodský, moderátor: „Aha, čiže ak prídu politické ...“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Čiže my sme sa ...“

Braňo Závodský, moderátor: „... vysoké inflácie, tak oni sú čiastočne povedzme chránení pred tým, hej, to, čo zažívame my tu na Slovensku?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Presne tak, napríklad si vytvárali aj vankúš v dobrých časoch mali prebytkové rozpočty. Tie dobré časy mimochodom, to bolo práve do roku 2020 do tej pandémie medzi rokmi 2012 a 2020.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno. Pamätám si správne, ešte exminister financií Kažimír napísal, nehovorím, že aj realizoval, ale napísal prvý vyrovnaný rozpočet, vzápätí odišiel do Národnej banky Slovenska a ten vyrovnaný rozpočet reálne nikdy vlastne vyrovnaný nebol už potom.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Presne. A v tých rokoch 2018, 2019 mala polovica krajín Európskej únie prebytkové rozpočty, čiže oni si vytvárali vankúš.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno. Vráťane Českej republiky.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „No a ďalší problém je v tom, že my máme, my máme nielen, spomenuli ste veľmi správne, že máme štvrtý najvyšší deficit sme mali v minulom roku, ale zároveň na začiatku apríla vydala Európska...“

Braňo Závodský, moderátor: „Päť celých neviem koľko dvadsaťsedem.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Áno, ale Európska komisia vydala začiatkom apríla správu, analýzu, podľa ktorej má Slovensko najhoršiu dlhodobú udržateľnosť verejných financií spomedzi všetkých krajín Európskej 27-ky.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, áno.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „My sme jediná krajina, ktorá je vo vysokom pásme rizika. A ten dôvod je, jeden z dôvodov je, že máme vysoký deficit, ale druhá skupina rovnako dôležitá je, že budeme mať druhú najrýchlejšie starnúcu populáciu z celej Európskej 27-ky.“

Braňo Závodský, moderátor: „Aha, aha.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A my, a to je dobrý príklad vysvetliť, prečo je potom problém tie vysoké deficity. Luxembursko má ešte rýchlejšie starnutie populácie. V budúcnosti bude mať a tie

demografické prognózy sú veľmi presné. My už dnes vieme, koľko ľudí vstúpi do práceschopného veku o 15 rokov, lebo už dnes žijú.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, samozrejme.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „No a Luxembursko má síce ešte horší demografický vývoj, ale oni si toto riziko kompenzujú tým, že majú aj dnes v súčasnosti majú prebytkové rozpočty, že oni si vytvárajú vankúš.“

Braňo Závodský, moderátor: „Čiže sú pripravení na to, že budú musieť vyplácať tým seniorom tie penzie.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Presne tak, presne tak. Aj viac dôchodkov, aj vyššie nároky na zdravotníctvo.“

Braňo Závodský, moderátor: „Zdravotná starostlivosť pravdaže.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Na sociálne zabezpečenie, sociálne služby“.

Braňo Závodský, moderátor: „No a to my nemáme.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Menej ľudí v práceschopnom veku, lebo bude rásť podiel dôchodcov, seniorov a tak ďalej. A my ako keby namiesto toho, aby sme si vytvárali vlastne ten vankúš na zvládnutie tejto demografickej zmeny, tak máme jeden z najväčších deficitov, a to je práve veľmi nebezpečný smrtiaci koktail. A tá posledná kľúčová vec s tým súvisiaca je tá, že znižovať verejné financie budeme sa baviť zrejme o konsolidácie.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Že ako sa konsoliduje. Je najlepšie tak, že nakopnete ekonomiku, že naštartujete ekonomiku, lebo keď ekonomika rastie, aj preto sa ten deficit sa vždy počíta voči HDP, a keď vám rastie HDP, tak vy viete znižovať deficit verejných financií, dokonca aj vtedy, keď neznížujete objem tých výdavkoch.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, samozrejme. Presne tak, presne tak, presne tak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Len vám rastie pomalšie, ako vám rastie ekonomika, čiže rastúci koláč. A preto je zásadný problém, že najnovšie prognózy, ktoré hovoria aj prognóza Medzinárodného menového fondu, teraz aj Európskej komisie, že budeme mať jednu z najpomalšie rastúcich ekonomík zo všetkých tých dôvodov absencie tých potrebných zmien a potrebných reforiem, teda z dôvodu nezodpovednej a nekompetentných politík, ktoré už sa prejavujú a budú prejavovať aj v nižšej životnej úrovni a v nižšej kvalite života, ako by to bolo možné, ak by tá politika bola zodpovedná a kompetentná.“

Braňo Závodský, moderátor: „To je presne tá priama súťažnosť s občanmi tejto krajiny, ktorí tú ekonomiku v tom, v tom makro pohľade cítia presne na tých svojich domácich rozpočtoch a výdavkoch. Rozprával som sa o tom aj práve s vašou bývalou premiérkou pani Ivetou Radičovou, ktorá hovorí, že v tomto momente na Slovensku akoby disponibilné príjmy domácností kde je, kde, kde sú rodičia s deťmi sú najnižšie spomedzi všetkých krajín Európskej únie, ba dokonca sú o 45 percent nižšie, ako je priemer krajín Európskej únie. Zároveň, keď ste hovorili o tom dobiehaní životnej úrovne, no tak ten sa nám prakticky úplne zastavil ak, ak by som nepovedal, že cúvame akoby smerom naspäť oproti, oproti tým priemerným číslam. Môžeme sa k tomu vrátiť teraz, by som bol taký trošku, no a to sme ešte nespomenuli ten dlh sociálnej poisťovne, ktorých sa tvorí ešte aj zavedením 13. dôchodkov. Teraz by som bol taký prízemný a išiel by som po takých tých konkrétnych veciach, ktoré súvisia aj s našou politikou, no a tá aktualita je transakčná daň. Pán Mikloš, tá na Slovensku platí len štvrtý týždeň od 1. apríla a to nebol teda žart, to bola skutočnosť, no je okolo nej dosť kriku aj kritiky. Moja otázka je, že či sa dnes už dajú nejakým spôsobom jej dôsledky na podnikateľov, občanov, zároveň na príjmy štátu, pretože vláda očakáva ročné príjmy z tejto dane na úrovni 700 miliónov eur nejakým spôsobom aktualizovať. Keď som pozeral stránky ekonomických inštitútov alebo ministerstva financií, tak na odvodoch a daniach štát v tomto momente vybral od začiatku roka zhruba 15 miliárd eur. No tá súťažnosť je nepriama, ale či už sa nejakým spôsobom teda dá analyzovať dopad transakčnej dane?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Takto. To, že transakčná daň je nezmysel, je totálny nezmysel, to u vás veľmi dobre rozobral Jožo Mihál, ja som počul tú, tú vašu debatu a on to naozaj myslím, že rozobral na, na, do detailov.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, to sedí.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Tú nezmyselnosť, hej. Ja by som z toho makro pohľadu chcel povedať, že ten, ten problém je naozaj v tom, že už, už aj preto je vidno aká je nezmyselná, že ju nemá nikto, hej. Má ju Maďarsko, ktoré nie je členom eurozóny, má ju Venezuela, ale mimochodom, keď sa argumentuje tým Maďarskom, tak treba povedať, že v Maďarsku sú iné dane oveľa nižšie. Maďarsko má najnižšiu daň zo zisku v celej Európskej únii.“

Braňo Závodský, moderátor: „Presne tak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „My máme najvyššiu daň zo zisku vo Vyšehradskej štvorke, hej a zvyšovalo sa to daňové zaťaženie neustále.“

Braňo Závodský, moderátor: „25 percent u veľkých firiem, podnikateľov.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Navyše toto dnes, toto ide tá transakčná daň ide proti zásadným trendom. Jeden z trendov je vlastne znižovanie kešovej ekonomiky a zväčšovanie vlastne ten online platieb. Toto ide úplne v protismere s tým. Navyše ďalší problém je, že tie moderné formy obchodu, ktoré neustále narastajú ako internetový obchod, tak tých to doslova likviduje, pretože oni musia platiť transakčnú daň aj za ten vrátený tovar, čiže oni nemajú žiaden, žiaden príjem, nie že zisk. Oni ani len príjem nemajú z toho a musia odvádzať tú transakčnú daň, hej. Takže je to naozaj totálny nezmysel a je to aj dôkaz toho, že vláda naozaj nevie ako. A vláda namiesto toho, aby ... Čiže ona konsoliduje a, tu treba ale povedať, že začala konsolidovať o rok neskôr ako mala, lebo ona v prvom roku svojho vládnutia namiesto konsolidácie zaviedla 13. dôchodky, čiže ona zhoršila.“

Braňo Závodský, moderátor: „...Že Vám do toho skočím. Ak si dobre pamätám. Dobré, tak môžeme to nazývať akúkoľvek. Povedzme, že aby sme sa v tom nestratili, prvý konsolidačný balíček okrem zvyšovania týchto výdavkov, o ktorých hovoríte, obsahoval niekoľko stoviek zvýšených poplatkov občanov štátu, akýchkoľvek Vás napadnú, takisto, takisto obsahoval zvýšenie odvodov napríklad pre občanov, takže už to tam bolo.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Tam bolo, ak sa dobre pamätám 88 alebo 90 percent vlastne toho konsolidačného úsilia bolo, bolo urobeného zvyšovaním daní a odvodov alebo zavádzaním nových daní, hej.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, to už sa týka toho druhého balíka. Presne tak, presne tak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A len minimálne štát deklaroval, že chce znižovať výdavky, ale podľa mňa ani toto znižovanie výdavkov nenaplní. A keď som teraz, včera či kedy som videl ako premiér Fico hovorí, že opozícia len vie hovoriť, že znížte výdavky, ale nevie povedať ako, no tak ja na ilustráciu poviem číslo, ktoré musím povedať, že ma tak prekvapilo, že takmer šokovalo. Za vlády Ivety Radičovej sme mali 15 štátnych tajomníkov vo vláde. Viete, koľko má dnes vláda štátnych tajomníkov?“

Braňo Závodský, moderátor: „36.“ (smiech)

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „35 pokiaľ viem, no, tak či 35 či 36 je úplne jedno, hej, ale už len toto ilustruje vlastne ten spôsob.“

Braňo Závodský, moderátor: „Dlhodob, dlhodobý zvyk bol to, že minister má jedného, respektíve dvoch štátnych tajomníkov, ešte keď sa bavilo o krízovej kontrole, povedzme.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A to nejde len o zvyk. Tu treba povedať, že ja, keďže už som pamätník, ešte za vlád prvých v 90. rokoch tu bol iný systém štruktúry vlády. Vtedy neexistovali štátni tajomníci, existovali námestníci ministrov.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, presne tak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A námestníkov bolo naozaj viac, to bolo traja, štyria niekde dokonca aj piati, ale potom sa prešlo na systém štátnych tajomníkov a systém štátnych tajomníkov je založený na tom, že má byť len jeden a výnimočne vo veľkých zložitých rezortoch dvaja, tak ako to bolo ešte za vlády Ivety Radičovej. Čiže dnes máme systém štátnych tajomníkov, ale máme ich toľko, ako bolo kedysi v inom systéme námestníkov ministrov, lebo štátny tajomník to je vlastne štatutárny zástupca, a to je tiež politická funkcia.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Čiže mať troch, dokonca neviem či nie štyroch na niektorých ministerstvách, je absurdné a nezmyselné a ilustruje to, samozrejme 35 ľudí samo o sebe nie je tak veľa, len to ilustruje spôsob, akým funguje tá štátna správa počas týchto vlád a ilustruje to aj to, že mimochodom, možno si pamätníci spomenú, v roku 2012, vtedy Fico zostavil svoju druhú vládu a vládol sám.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, jednofarebná vláda s 83 poslancami.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A vtedy na ministerstve vnútra, ktorému šéfoval vtedy Kaž ...“

Braňo Závodský, moderátor: „Robert Kaliňák.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „...Robert Kaliňák, pripravili projekt Eso, ktorý bol projekt racionalizácie a zníženia zamestnanosti vo verejnom sektore.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, presne tak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Avizovali, že do roku 2020 to znížia o desať percent. Viete aká bola realita?“

Braňo Závodský, moderátor: „Koľko? Dvadsať percent navyše?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Zvýšenie o desiatky percent, ja už si nepamätám presné číslo. Či to bolo 20 alebo 30 percent.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno. To sedí.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „O desiatky percent zvýšenie. Čiže, ak dnes bude niekto hovoriť, že neexistuje priestor na zníženie verejných výdavkov, zase by som mohol ďalší argument povedať. Digitalizácia. Vynaložili sme miliardy, a to doslova miliardy aj z eurofondov, ale najmä z eurofondov, na digitalizáciu verejného sektora, pričom to neznižilo byrokráciu a neznižilo to ani zamestnanosť vo verejnom sektore, nezlepšilo to služby pre ľudí,

Braňo Závodský, moderátor: „Nie, opäť naopak.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Naopak, takže tých príkladov, ako by sa dalo racionalizovať, ako by sa dalo znížovať verejné výdavky, len, len to je ťažká práca. Oni vtedy to vyriešili tak, že poslali prípis na všetky inštitúcie, že znížte počet zamestnancov o desať percent. Mne vtedy hovoril, pamätám sa šéf jedného orchestra, že teraz čo mám spraviť? Mám bubeníka vyhodit' alebo činely?“

Braňo Závodský, moderátor: „Myslím, že tá situácia inak podobná teraz. Bolo to vidieť, keď som sa tu rozprával s hlavným hygienikom Slovenska, pardon, s hlavným veterinárnym lekárom Slovenska, ktorý riešil posledné týždne obrovský problém, a to bola teda problém krívačky a slintačky, že aj on musí racionalizovať a prepúšťať ľudí, pričom už dnes hovorí, že ich mám málo, že nestíhajú, ak príde k takejto situácii.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „No. A na to, a na to, aby sme vedeli, lebo naozaj je situácia taká, že určite na mnohých inštitúciách je prezamestnanosť. Je zbytočne veľa ľudí, ale sú určite aj inštitúcie, kde je nedostatok ľudí. Ale, aby sme to zistili, takto sa to nedá robiť, tak ako bol ten fraška projektu Eso, ale treba povedať, že ani tak, ako to robí dnes Trump, že teda prídu a vyhodí ľudí bez ohľadu na to, čo robia a či robia. Ale to je ťažká práca, ktorú mimochodom na ministerstve financií v roku 2023 sme urobili tak, že sme si povedali, že urobíme tú racionalizáciu, najali sme na to firmu medzinárodným tendrom. Robili sme to spolu s tou firmou, trvalo to rok. Rok procesný, personálny, informačný audit a výsledkom, ale ťažkej práce ročne bolo, že sme znížili počet zamestnancov o 30 percent. A že ministerstvo ...“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, to sedí, ale tiež ste boli pán Mikloš úplná lastovička medzi všetkými ostatnými, nikto iný okrem Vás si na to netrúfol v takomto zmysle slova.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Nie, nie, niektorí to urobili potom, pretože môj argument potom, keďže som to urobil bol, keď každý minister odo mňa chcel oveľa viac peňazí ako od ministra financií. Tak môj argument bol no, pozri sa, keď na ministerstve financií sme mali prezamestnanosť 30 percent, tak určite ju máš ty na rezorte, urob si tam audit, zníž...“

Braňo Závodský, moderátor: „A potom sa môžeme rozprávať o nejakých tých výdavkoch. Jasne. Ok. Dobré.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A potom, a potom si môžeš časť tých peňazí napríklad nechať, a niektorí to urobili. Nie všetci, ale niektorí to Len to už sa bavíme, to už bolo vyše, pred vyše 20 rokmi.“

Braňo Závodský, moderátor: „No dobre, ale ja si pamätám leto pred voľbami 2023 Roberta Fica v niektorom z rozhovorov alebo na nejakom jeho videu alebo tlačovke, to už presne neviem, ten zdroj hovoril, že hodí takú bombu do tej štátnej verejnej správy, že 30 percent ľudí možnože by mohlo odtiaľ odísť. No tak toto.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Výsledkom tej bomby je, že majú 35 štátnych tajomníkov, pričom ich bolo 15.“

Braňo Závodský, moderátor: „Potom ešte by, ešte by sa vám mohli vysmiať, pán Mikloš, že ste nedokázali obísť ústavný zákon o dlhovej brzde a poriadne si zvýšiť platy, pretože toto táto vláda dokázala, čo sa týka ich paušálnych výdavkov, tak sa posunuli teda značne, značne vyššie. Keď sa vrátíme ešte aspoň slovom k tej experimentálnej transakčnej dani, tak ako ste spomenuli, ktorú dnes má len Maďarsko, a teda údajne aj v inej úprave od tej Venezuely, to ani neviem akým spôsobom, ale v každom prípade to je teda úplne iný systém ako, ako je tu. Tak dve otázky, ktoré z toho vyplývajú, že tá prvá, je, je to vôbec, je to vôbec reálny odhad získať z tej dane aj pod dojmom toho, čo teraz vidíme ako podnikatelia vyzývajú svojich klientov, svojich zákazníkov platte nám radšej v hotovosti, nech obchádzame tieto veci, snažia sa nachádzať možnosti, že je to vôbec reálny odhad, že 700 miliónov ročne z toho?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Myslím, že z nej toľko nezískajú, pretože zrejme nepočítali až s takýmto odporom, až s takou averziou. Navyše aj banky, musím povedať, že veľmi dobre prispeli tomu, že to na tých účtoch ukazuje, hej?“

Braňo Závodský, moderátor: „Že to ukazuje, že to pípa, hej tam na telefónoch.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Že to, že jednoducho prečo vám stiahli peniaze.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, rozumiem.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Že to nebolo ich rozhodnutie. Čiže, ja si myslím, že ten výnos nebude taký, aj keď on bude určite v radoch stoviek miliónov eur, len treba vidieť to, že tie stovky miliónov eur to sú peniaze, ktoré vezmú vlastne ľuďom.“

Braňo Závodský, moderátor: „No veď iste to s tým.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A najväčší problém, najväčší je, mimochodom tá transakčná dobre ilustruje tú nezmyselnosť v tom, že oni síce dostanú nejaké peniaze, ale dostanú cez to cez opatrenie, ktoré ešte zhorší podnikateľské prostredie a ešte viac spomalí ten ekonomický rast, čiže oni ako keby zmenšia koláč touto daňou, síce z neho odhryznú viac, ale zmenšia ho a ešte, ešte spôsobia, že sa bude ďalej zmenšovať v tých budúcich rokoch, lebo čiže ešte.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, lebo hospodársky rast. No ja som to mal aj tú otázku pripravenú, že, že myslím, že to bol štvrtý kvartál minulého roka, kde vlastne nám ten hospodársky rast tam padol na nejaký 0,5 percentuálneho bodu, čo bolo zasa jedno z najnižších čísel minimálne najnižšie, najnižší vo V4-ke. No Robert Fico teraz odkazuje svojim koalíčným partnerom, predpokladám, že je to odkaz najmä smerom ku nim, najmä pre výroky Andreja Danku a možno neistotu Hlasu v tej veci, že čo s tou transakčnou daňou robiť, že transakčná daň, že je nezrušiteľná a že možno, že možnože by to chcelo nejakú opravu. No tak veľmi, veľmi stručne Váš názor. Dá sa to vôbec nejak opraviť alebo by to mali zrušiť a naozaj hľadať tie peniaze inde?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Neviem, ja im do hláv nevidím, ale samozrejme viem si predstaviť, že urobia to, čo navrhuje vlastne teraz Danko, že zrušia pre živnostníkov do nejakého limitu. Len to je zase, viete, to je zase taká vec, ktorá ešte viac komplikuje ten systém ako je teraz, lebo keď platia všetci takúto nezmyselnú daň, tak je to síce zlé, ale keď bude len časť zase s nejakým limitom stanoveným, tak ju budú zase umelo podliezať mnohí. A tak ďalej, čiže toto, toto systém nezlepší. Toto síce možno odbremení malých podnikateľov od platenia tejto dane, ale celkový daňovo odvodový systém to ešte viac zhorší ako je dnes.“

Braňo Závodský, moderátor: „No tak uvidíme, že ako sa s tým, ako sa s tým porátajú. Inak predseda vlády aj minister financií naopak hovorili o tom, že sme na tom dobre. Pochválili sa, pochválili sa ratingom, ratingom medzinárodnej agentúry Standard and Poor's a hovorili, že teda nám ponechala rating na úrovni A plus, ale teda je tam, je tam, je tam jeden, jeden detail, pretože ona síce ponechala ten rating takýto, ale zhoršila nám výhľad z pozitívneho na negatívny. No a teraz čo to znamená, že to je, že tak teda môžu sa pochváliť dobrým výsledkom, že zostali na tom A plus, alebo naopak by mali povedať, že no, padli sme o stupeň nižšie, lebo ten výhľad máme zhoršený. No, a potom čo to vlastne presne znamená?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Pán Závodský, takto vám poviem. Oni hovoria, že sme na tom dobre vždy, keď vládnu. A oni vládnu už 14 rokov z posledných 19 rokov ...“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Čiže, ak sme na tom tak strašne dobre tých 14 rokov z tých posledných 19, tak ja sa pýtam, prečo sme sa prepapli vo všetkých možných hodnoteniach, rebríčkoch,

ratingoch. Prečo u nás rastie ten čistý príjem viac ako dvakrát pomalšie ako rastie domácnosť, čistý príjem domácností viac ako dvakrát pomalšie, ako, ako rastie napríklad v baltských krajinách, ktoré nás už predbehli.“

Braňo Závodský, moderátor: „Tam je zaujímavé, že premiér teraz hovorí, že ťahúňom ekonomiky našej po novom majú byť investície. Moja otázka na Vás, pán Mikloš, je to vôbec reálne? O čom tu vlastne hovoríme? O zahraničných investoroch alebo o tom, že ideme konečne naplno využívať peniaze z plánu obnovy a z európskych, z európskych fondov, lebo zas vždy, keď aj či som sa rozprával s Vami alebo s ekonomickými analytikmi, tak doteraz to bolo tak, že ťahúňom našej ekonomiky bola spotreba domácností. Tak ako sa to má podariť pánovi premiérovi, pánovi ministrovi financií teraz otočiť, aby boli ťahúňom ekonomiky investície, ktoré teda ako hovorím s nimi máme problém? Pretože máme problém s čerpaním eurofondov. A čo sa týka zahraničných súkromných investorov, tak tu máme snád ohlásenú len čínsku baterkárňu, čo je neisté stále a ja neviem, či nejaké ďalšie výrazné investície, ktoré by nás mali posunúť ďalej, povedzme to Volvo na východe Slovenska.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „No, ono je to tak, že pán premiér má pravdu v tom, že ťahúňom ekonomiky, ak chceme mať dlhodobý ekonomický rast a vytvárať dlhodobé predpoklady na rast životnej úrovne a kvality života, by mali byť najmä investície.“

Braňo Závodský, moderátor: „Čiže nie tá spotreba na domácnosť.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Áno, čiže v tomto má pán premiér pravdu. Len žiaľbohu, situácia je taká, že práve kvôli spôsobu, akým vládne a práve počas jeho vlád sa stalo to, že nielen dnes, ale už v posledných rokoch má Slovensko najnižšiu mieru investícií spomedzi všetkých okolitých krajín, a teda nielen investícií zahraničných, máme ich najmenej spomedzi celej V4-ky na obyvateľa.“

Braňo Závodský, moderátor: „Naozaj?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Jasne, jednoznačne. Rádovo menej ako napríklad Maďarsko, menej ako Poľsko, menej ako na obyvateľa, lebo tam je to porovnateľné. Máme rádovo menej investícií, dávame aj z vlastných zdrojov, zo štátneho rozpočtu a najhoršie spomedzi porovnateľných krajín čerpáme eurofondy. Máme ale aj najmenej tých súkromných investícií, ktoré sú z hľadiska váhy v ekonomike ešte dôležitejšie. Napríklad aj preto, že kvôli zhoršujúcemu sa podnikateľskému prostrediu, narastajúcej byrokrácii, neudržateľným verejným financiám, kvôli zlému stavu vzdelania vedy a výskumu, investori noví neprichádzajú a niektorí starí odchádzajú. Teraz boli príklady investorov, ktorí odišli zo Slovenska, ale ponechali si fabriky v Portugalsku.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, to je napríklad to spomínané Ecco z Martina.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Napríklad Ecco z Martina, hej. Čiže ten zásadný problém je v tom, ak chce dnes pán premiér prejsť zo spotreby na investície, tak fajn. Len otázka potom je, to znamená, že štát bude vynakladať menej prostriedkov na spotrebu, aj na spotrebu domácností, aj na spotrebu štátu. Na spotrebu štátu asi veľmi nie, lebo, lebo nevedia znížiť spotrebu štátu. Tak čo? Zrušia 13. dôchodky? To by bolo zníženie spotreby domácností. A budú tie peniaze, ktoré znížia na spotrebu domácností, investujú do investícií? Ten, ten problém je znovu pri tom raste. Dá sa to urobiť bez toho, takto to poviem, aby narástol podiel investícií, ktoré sa stanú ťahúňom na HDP, a zároveň to negatívne nepocítili ľudia, tak na to potrebujeme práve naštartovať ten ekonomický rast. Takže, keď budete zväčšovať ten koláč a vy potom z toho koláča viac odhryznite pre investície, pre budúcnosť, ale nechcete, aby sa odhryzol z tej časti koláča pre spotrebu domácností.“

Braňo Závodský, moderátor: „Z tých povedzme sociálnych dávok, ja neviem z čohokoľvek.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Tak to môžete urobiť len vtedy, keď sa koláč zväčšuje.“

Braňo Závodský, moderátor: „No, áno.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „My ale vieme, že sa zväčšovať nebude. Teraz Slovensko podľa všetkých analýz, aj Vy ste niektoré citovali, bude jedno z najpomalšie rastúcich ekonomík Európy, čiže ja sa pýtam, treba sa premiéra opýtať na tých tlačovkách, že ako chce zabezpečiť ten nárast?“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, Preto som si dovolil tu otázku na Vás, že čo, že presne, že kde? Ako?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Lebo inde, inde zobrať neviete, čiže pokiaľ nezabezpečí a práve ten ekonomický rast, naša konkurencieschopnosť upadá. Upadá už dlhodobo.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, varujú pred tým aj zamestnávateľia, Republiková únia.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ale problém, viete. Dnes varuje každý, ale ono to neupadá, nezačalo. Príčiny toho úpadku nezačali teraz, dokonca nezačali ani pred 10-15 rokmi, oni začali už po roku 2006, lebo vtedy v dobrých časoch rekordne rastúca ekonomika rozbehnutá reformami Dzurindových vlád.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno. 300 miliónov eur každý rok zadarmo v štátnom rozpočte.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Presne tak, všetko. Nevyužil sa ten čas vôbec na to, aby sa, aby sa robilo to, aby som neteoretizoval, čo robili iné zodpovednejšie vlády v iných krajinách, ako je napríklad, ako sú napríklad baltské krajiny, ale nielen, nás už predbieha Rumunsko v mnohých ohľadoch.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, napríklad v tom hospodárskom raste. No tak skúsme ešte v poslednej časti, vrátim sa k tomu, vrátim sa k tej konsolidácii, k príprave rozpočtu. Pán minister ho chce pripraviť ešte skôr, už v septembri. On to robí samozrejme zisťne, pretože zákon o dlhovej brzde hovorí to, že vzhľadom na to, aké máme, v akom stave máme verejný dlh, verejné financie, už keby to predložil do parlamentu o mesiac neskôr, už by musel predkladať vyrovnaný rozpočet a poslanci potom by ho museli torpédovať všelijakými pozmeňovacími návrhmi. No tak očakáva, očakáva zníženie deficitu na 4,7 percenta. K tomu sa môžete tiež kludne vyjadriť, že či teda, či dokonca 4,6 pán predseda vlády hovoril. Pointa je, že to aktuálne verejné zadlženie je na úrovni cez 59 percent, vlašajší deficit 5,3 percenta HDP, takmer sedem miliárd, keď by sme sa bavili v hotovosti. Podľa Eurostatu štvrtý najväčší v Európskej únii po Rumunsku, Poľsku, Francúzsku. No tak teraz v stredu by mal minister predstaviť nejaké konsolidačné opatrenia kadiaľ pôjde, už predtým hovoril, že už veľmi nemá priestor na zvyšovanie daní, ale hovorí sa, hovorí sa napríklad o majetkových daniach, o dani z hazardu. Opozícia vraví, že vraj chystá obmedzenie rodičovských prídavkov, prídavkov na deti. Jeho koalíční partneri hovoria o úprave 13. dôchodkov. No, ja neviem, aké má vlastne vláda možnosti, aby skutočne konsolidovala verejné financie, lebo ja neviem, no tak tých 4,7 percenta HDP, no nebol taký deficit, keď nastupovala vláda Roberta Fica plus-mínus či bol vyšší?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Neviem presne, neviem presne, aký bol teraz z hlavy, ale ten problém je presne v tom, že ja neviem čo budú robiť. Z toho, čo bolo zatiaľ ohlásené, zachytil som teda, že chcú viac zdaňiť hazard, ale myslieť si, že toto môže mimochodom tých zhruba, ja neviem 0,7 percenta HDP, ktoré chcú konsolidovať, tak treba povedať, že to je málo, pretože ak sa chcú zvýšiť.“

Braňo Závodský, moderátor: „To je zhruba miliarda niečo v hotových peňazí?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „To je okolo, okolo miliardy to môže byť, ak sa chcú dostať na tie tri percentá, ktoré hovoria, že sa chcú dostať.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, na konci volebného obdobia.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „A pritom, a pritom na konci volebného obdobia bude pred voľbami, ak teda budú voľby v riadnom termíne.“

Braňo Závodský, moderátor: „V predvolebnom roku budete šetriť.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Čiže, čiže. Prvé čo treba povedať je, že už toto je nedostatočné a ani tomu sa veľmi nedá veriť, lebo to, čo som zatiaľ počul, som počul hazard, ktorý, na ktorom dostanú síce niečo môžu vybrať, ale málinko. Počul som, že chcú obmedzovať rôzne možnosti odpisovania vratky DPH, odpisovania nákladov pri autách a pozrite, čo je zase len žmýkanie.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, údajne. Presne tak. Potom je tam ešte plošná verzus adresná energo pomoc.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Áno, ktorá mimochodom mala už byť, už byť dávno a potom je tam ešte daň z nehnuteľností, ktorú ste spomínali. Tak napríklad pri dani z nehnuteľností je evidentné, že naozaj naša úroveň zdanenia nehnuteľností je omnoho nižšia ako je.“

Braňo Závodský, moderátor: „Oproti Európskej únii, hej?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Áno v pomere, dajme tomu k DPH alebo k celkovému daňovému zaťaženiu, lenže prečo tá daň doteraz nebola zvýšená a nemyslím si, že bude, pretože ak má byť naozaj zvýšená spravodlivo a transparentne, tak by mali byť zdaňované nehnuteľnosti podľa ich trhovej ceny. Ale trhovú cenu môže štát vedieť a verifikovať jedine ak má cenové mapy. My doteraz cenové mapy nemáme, aj keď je to šialené, absurdné, lebo my sme na tom začali robiť, keď sme boli vo vláde pred 20 rokmi. Stále ich, stále ich vláda nemá, takže neviem ako to chce navýšiť. Navyše príjem dane z nehnuteľností je príjmom samospráv, miestnych a regionálnych samospráv.“

Braňo Závodský, moderátor: „Presne tak, presne tak, taký je stále zákon.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Čiže, čiže to, že tam priestor je, tak isto ako je v tých ekologických daniach je fakt, ale keďže sa to nedá urobiť takto lusknutím prsta, ako sa dá zaviesť nezmyselná transakčná daň.“

Braňo Závodský, moderátor: „Alebo 13. dôchodky.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Alebo 13. dôchodky, tak si nie som istý, či to budú schopní urobiť, a preto sa obávam o bezpečnosť druhého piliera v tomto zmysle.“

Braňo Závodský, moderátor: „No ten druhý pilier, nehovorím, že je otvorený, ale teraz do toho vláda, minister práce napríklad zasiahol tak, že umožní DSS-kam investovať časť tých peňazí, presne určenú časť tých peňazí, napríklad aj do vnútrozemských, ja neviem infraštruktúrnych projektov alebo niečoho podobného.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Do štátnych projektov, do štátnych investičných projektov, čo, pokiaľ to bude.“

Braňo Závodský, moderátor: „To je dobrý nápad?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Pokiaľ to bude len umožnenie, tak v tom zásadný problém nevidím.“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, tak by to malo byť.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ale ak bude, akým spôsobom, akýmkoľvek spôsobom vláda nútiť tie správcovské spoločnosti, aby investovali do štátnych investícií, tak je to obrovský problém, pretože štátne investície všade na svete a špeciálne u nás sú spojené s vyššími rizikami aj z hľadiska návratnosti, aj z hľadiska transparentnosti, aj z hľadiska efektívnosti.“

Braňo Závodský, moderátor: „Rozumiem, no musíme to uzavrieť, už nemáme čas, tak poslednou vetou, len aj keď to je zas debata na celú jednu samostatnú reláciu, že nechcem, že aby ste im radili veľmi, že čo majú robiť. No ale tak zas spýtam sa, čo by ste Vy, pán Mikloš, ak by ste boli minister financií a mali by sme to všetko v takomto stave, čo by ste robili Vy ako prvé a ešte aj s tým, že áno pod tiahou tej, tej globálnej neistoty, obchodných vojen, ktoré rozpútava Donald Trump uvažovaním cieľ a potom zasa ich prerušovaním a zasa uvažovaním a neviem čo, čo by ste, čo by ste robili Vy?“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Určite, určite by som konsolidoval tak, aby to neohrozovalo ekonomický rast a konkurencieschopnosť, čiže, ak na strane príjmov, tak cez nepriame dane a nie cez priame dane. Určite by som konsolidoval tak, že by som zjednodušoval daňový systém, nie robil ho zložitejším, čo oni napríklad pri zvýšení dane z pridanej hodnoty tí to urobili podľa toho, čo ekonómovia odporúčajú, že radšej nepriame dane, ale urobili ten systém rádovo zložitejším, pretože zaviedli ďalšiu sadzbu, a tak ďalej a tak ďalej...“

Braňo Závodský, moderátor: „Áno, sú tam niekoľko sadzieb, samozrejme.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Čiže zjednodušoval by som určite daňový systém, a najmä by som išiel na stranu výdavkov, kde by som určite znižoval neproduktívne výdavky a zároveň by som robil...“

Braňo Závodský, moderátor: „Ako Robert Fico hovorí, že tam sú všetko tie, tie obligatórne výdavky, ktoré sú proste dané. (nezrozumiteľné)“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ale ja som zamestnal, ja som povedal, ale ja som povedal na príklade môjho ministerstva, keď som bol trikrát ministrom financií.“

Braňo Závodský, moderátor: „Aha! Áno, vráťme sa k tomu. No. Posledná veta.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ako sa to dá, ako sa to dá robiť a celkom určite by som robil aj ďalšie potrebné reformy, aby som naštartoval ekonomický rast, aby sa ten koláč zväčšoval.“

Braňo Závodský, moderátor: „No toto zatiaľ podľa všetkých analytikov, analytikov a ekonómov, vrátane Vás, pán Mikloš, ktorí ku nám do štúdia chodia, hovoria, že sa to zatiaľ nedeje. No tak uvidíme, pán minister financií má samozrejme pozvánku do nášho štúdia, aby sme mohli o tomto debatovať, tak ju snáď prijme. Dnes veľmi pekne ďakujem, že ste u nás boli, náš bývalý minister financií, ekonóm, Ivan Mikloš. Podľa možnosti príjemný deň želim.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Ďakujem pekne za pozvanie, dopočutia.“

Braňo Závodský, moderátor: „Ďakujem pekne, dovidenia.“

Ivan Mikloš, bývalý minister financií: „Dovidenia.“

12:47:26 koniec programu *Braňo Závodský naživo*
12:47:27 začiatok programu *Počasie*
12:47:43 začiatok programu *Dopravný expres*
12:48:58 zvukový predeľ
12:49:02 hudobná zložka
12:53:23 oznam o výhre *Expres.sk*
12:53:40 hudobná zložka
12:59:16 oznam o podujatí *Hauser - The rebel is Back!*
12:59:47 začiatok programu *Správy o 13*
13:00:04 koniec záznamu